

1- Kelimeleri dinle ve duyduğun kelimeleri yuvarlak içine al.

- a- Helal (الحلال)
 b- Sakınca (الجناح)
 c- İcabet eden (المستجيب)
 d- Fayda (فائدة)

2- Cümleleri dinle ve sonra tekrarla.

3- Cümleleri dinle ve sonra boşlukları uygun kelimelerle doldur.

- a- Teklifi hükümler (التكلفية)
 b- Günahın yokluğu (الحرج)
 c- Açık bir nass (صريح)
 d- Eşya'da asıl olan helal olmaktır (الإباحية)

4- Gelen diyalogu oku. Sonra arkadaşlarınla rolleri karşılıklı değiştir.

_ Geçen bölümde, Allah'ın emirlerine icabet eden Müslümanın, Allah'ın koyduğu sınırlarda durmak için öğrenmesi vacip olan, teklifi hükümler hakkında konuşmuştuk.

_ Mubah konusuna gelmiştik.

_ Doğru söyledin, mübah; Mümin'in yapması caiz olan şeydir.

Aynı zamanda helal ve caiz ismi de verilir.

_ Bir şeyin mübah olduğunu nasıl anlarız?

_ Burada iki yol vardır; Birincisi: Ayette veya hadiste buna işaret eden bir ifade bulunduğumuzda

_ Bunun örneği nedir?

_ Bir şeyin günah olmadığıнын ifade edilmesi; Şu ayette olduğu gibi: "Kim iki gün içinde acele edip (Mina'dan Mekke'ye) dönerse, ona günah yoktur." (Bakara - 203)

_ Bir şeyde sakınca olmadığıнын ifade edilmesi; şu ayette olduğu gibi: "Bir arada veya ayrı ayrı olarak yemek yemenizde de bir sakınca yoktur." (Nur - 61)

_ Bir şeyde sorumluluk olmadığıнын ifade edilmesi; şu ayette olduğu gibi: "Köre güçlük yoktur, topala da güçlük yoktur." (Nur - 61)

_ "Bu şey helaldir" şeklinde açık bir nassın gelmesi mümkün değil mi?

_ Elbette, bunun örneği şu ayettir: "... Allah, alış verişi helal kılmıştır..." (Bakara - 275)

_ Öğretmenim, bir şeyin mübah olduğunu öğrenmenin ikinci yolu nedir?

_ Her ilim talebesinin bilmesi gereken kural: "Eşyada aslolan mübahlıktır." yani zararsız olan ve Allah'ın haram kılmadığı her şey mubahtır.

5- Parçaya göre aşağıdaki soruları cevapla (BU ALIŞTIRMADA CEVAPLANMAMIŞTIR.CÜMLELER PARÇADAN ÇIKARILABİLİR.)

- a- Alimlerin "Eşyada aslolan mübah olmaktır" sözünü açıkla.
 b- Mübahlığa delalet eden lafızları söyle.
 c- Mübahlığın açıklanması olan bir ayet veya hadis söyle. Sonra Mübahlığa işaret eden lafzı açıkla.

6- Doğru cümlelerin önüne (✓) yanlış cümlelerin önüne (x) işareti koy.

- a- Helal ile mübah arasında bir fark yoktur. (✓)
 b- Eşyanın hepsi mübahdır. (x)
 c- "Size farz kıldı" mübahlığa delalet eden lafızlardan. (x)

7- Parçadan iki tane sülasi fiilden iki tane ismi fail söyle. Onların fiileirni de söyle.

أ. اسم الفاعل من الثلاثي: جَائِزٌ فِعْلُهُ: حَازَ - يَحُوزُ
 ب. اسم الفاعل من الثلاثي: قَائِدَةٌ فِعْلُهُ: قَادَ - يَقْوَدُ

8- Dil Bilgisi

Birinci olarak – Cümleyi oku sonra hatırla.

Çalışan alim, oturan alimden daha hayırlıdır.

HATIRLA VE DİKKAT ET:

İsmi Fail: Fiili gerçekleştiren kişiye işaret eden bir isimdir. Akılsız dahi olsa. (ÖRNEKLER KİTAPTA)

İkinci olarak – Gelen cümleleri oku sonra düşün.

- a- Allah şöyle buyurdu: "Allah, resulüne gerçeğe uygun rüyasında doğruyu bildirmiştir. Allah izin verirse hiçbir şeyden korkmaksızın, (umrenizi yaptıktan sonra) ya saçlarınızı kazıtarak (مقصرين) veya kısmen kestirerek (محلقين), güven duygusu içinde Mescid-i Harâm'a muhakkak gireceksiniz..." (Fetih – 28)
- b- Allah'ın hudutlarında durması için, Allah'ın emrine icabet eden (مستجيب) Müslüman'ın (مسلم) teklifi hükümleri öğrenmesi gerekir.

DİKKAT ET:

İsmi Fail; Mezid fiilden zammeli bir mimle muzari harfin iptali ve sondan bir öncekinin eselenmesi ile türetilir. (ÖRNEKLER KİTAPTA)

Tabloyu düşün ve sonra verilen örneklere kıyas ederek türet.

اسم الفاعل	الفعل	اسم الفاعل	الفعل
مُجَاهِدٌ	جَاهَدَ	مُكْرِمٌ	أَكْرَمَ
مُشَارِكٌ	شَارَكَ	مُحْسِنٌ	أَحْسَنَ
مُنْتَصِرٌ	انْتَصَرَ	مُعْظِمٌ	عَظَّمَ
مُنْتَظَرٌ	انْتَظَرَ	مُقَدِّسٌ	قَدَّسَ
مُسْتَعْمِلٌ	اسْتَعْمَلَ	مُسْتَعْفِرٌ	اسْتَعْفَرَ

Dil bilgisinin özeti

İsmi Fail: Fiili yapan kişiye veya şeye işaret eden isimdir. Şunlardan üretilir:

_ (فاعل) vezninde sülasi mücerred

_ Sülasinin üzerindeki fiilde, Muzari harfin ötreli bir mimle iptali ve sondan bir öncekinin kesrenlenmesiyle

9- Gelen metni dinle. Sonra boşlukları uygun kelimeyle doldur.

Kur'an-ı Kerim Allah kelimidir. Bundan dolayı **edebi sanatların** (البلاغة) zirvesidir. (Bazı ifadelerinin) anlaşılması için müçtehidlere ihtiyaç vardır. **Müçtehid**, (مجتهد) **mübahlık**, (الإباحة) haramlık ve vucubiyet ifade eden lafızları bilirler. Örneğin; ihramlıya av haramdır. ihramdan çıktıktan sonra ise caizdir. Çünkü Allah-u Teala şöyle buyuruyor: "...İhramdan çıktığınızda avlanın." (Maide - 2)

10- Geçen metni bir kez daha dinle. Sonra sorulara cevap ver.

a- Niçin, "şüphesiz av zorunlu değildir. Allah onu emretmiştir." deriz?

لأن بعض الأوامر القرآنية تدل على الإباحة

b- Metinden ismi fail çıkar ve onun fiilini de söyle.

اسم الفاعل	فعله الثلاثي	اسم الفاعل	فعله فوق الثلاثي
دالٌّ	دَلَّ	مُجْتَهِدٌ	اجْتَهَدَ
جانزٌ	جَازَ	مُحْرَمٌ	أَحْرَمَ

11- Gelen fiilerden ismi fail türet.

اسم الفاعل	الفعل	اسم الفاعل	الفعل
مُسْرِعٌ	أَسْرَعَ	وَاجِبٌ	وَجَبَ
مُنْكَسِرٌ	انْكَسَرَ	فَاعِلٌ	فَعَلَ
مُتَقَدِّمٌ	تَقَدَّمَ	دَاخِلٌ	دَخَلَ
مُسْتَنْبِطٌ	اسْتَنْبَطَ	رَاكِبٌ	رَكَبَ

12- Gelen tabloda ismi failden fiil çıkar.

اسم الفاعل	واقِعٌ	دافعٌ	عالمٌ	مُدَبِّرٌ	مُنْكَبِرٌ	مُسْتَكْبِرٌ
الفعل	وَقَعَ	دَفَعَ	عَلِمَ	دَبَّرَ	تَكَبَّرَ	اسْتَكْبَرَ

13- İlk altı diyalogun cümlelerini gelen şekilde başlayan bir paragraf şeklinde yaz.

بَدَأَ الشَّيْخُ دَرَسَهُ بِالْحَدِيثِ عَنِ الْقِسْمِ الْمَاضِي الَّذِي تَكَلَّمَ فِيهِ عَلَى أَنَّ الْمُسْلِمَ يَسْتَجِيبُ لِأَمْرِ اللَّهِ، ثُمَّ ذَكَرَ الطَّالِبُ الْأَوَّلَ أَنَّهُمْ قَدِ وَّصَلُوا إِلَى الْحَدِيثِ عَنِ الْمُبَاحِ، فَقَالَ لَهُ:

Hoca, Müslüman'ın Allah'ın emirlerine icabet etmesi gerektiğinden bahsettiği, önceki bölümden anlatarak dersine başladı. Sonra birinci öğrenci, kendilerinin mübah konusuna ulaştıklarını hatırladı ve ona dedi ki:

14- Gelen ismi failerden resimleri açıklayınız yaz.

- a- Ağaçlar meyvelidir. (مثمرة)
- b- Halid oynuyor (لاعب). Arkadaşları yiyor.
- c- Bu bir savaştır. (مقاتل)
- d- Ali geç (متأخر) bir şekilde eve döndü.

15- Arkadaşlarıyla ismi failin tarifini, türeyişini ve onun neye delalet ettiğini arkadaşlarına açıkla.

16- Ayet ve hadislerden delil getirerek helal ve haramın hükümleri hakkında bir sunum yap.

17- Gelen ayette geçen ismi fail hakkında arkadaşlarıyla tartış.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ
الصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ
الْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
الذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾ [الأحزاب: ٣٥].

(AYETİN ANLAMINA MEAL'DEN BAKABİLİRSİNİZ.)

(Ahzab – 35)